

ПРОГРАМА
ЗА
ОВЛАДЯВАНЕ
ПОПУЛАЦИЯТА НА
БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ
КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА
НА
ОБЩИНА БРЕГОВО
2021 – 2025 г.

*Приета с Решение № ....., взето с протокол № .... от .....
на Общински съвет - Брегово*

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Брегово е изготвена в изпълнение на чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните и обхваща периода 2021-2025 г.

Необходимост от разработването на програмата възниква в резултат на изисквания поставени на Република България и останалите страни членки от Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното отношение към животните, и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствени кучета в населените места.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА.

Целта на тази програма е намаляване на популацията на безстопанствените кучета, чрез прилагане на комплекс от мерки, при който усилията на общинската власт, природозащитните организации, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени в една обща посока – намиране на хуманно и съвременно решение на проблема.

Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. От друга страна те са синхронизирани с изискванията поставени в нормативната уредба на Република България и са съобразени с комплексните мерки, определени от Световната здравна организация: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета, кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини.

ЦЕЛИ:

- Чрез използване на нови по-усъвършенствани подходи да се постигне трайно намаляване на броя на безстопанствените кучета на територията на Община Брегово.
- Установяване на контрол върху популацията на безстопанствените и домашни кучета, като се гарантира здравето на хората и безопасността на градската среда.
- Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни и паразитни заболявания, които касаят хора и животни.
- Развиване на чувство за отговорност у гражданите при отглеждане на кучета.

ПОДЦЕЛИ:

- Установяване на контрол върху популацията на безстопанствени и домашни кучета, като се гарантира здравето на хората, безопасността на градската среда и европейския имидж на България.
- Редуциране броя на уличните кучета до трайно намаляване на популацията съгласно разпоредбите на действащото законодателство.
- Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.
- Развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждане на домашен любимец.

ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА:

- Овладяване броя на безстопанствените кучета до трайното изчезване на явлението "безстопанствени кучета".

- Контрол върху отглеждането на домашни кучета.
- Стимулиране кастрацията на домашни кучета.
- Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.
- Повишаване чистотата на градската среда.
- Изготвяне и провеждане на образователни кампании, съгласно чл. 2 от Закона за защита на животните.
- Увеличаване на информираността, отговорността и активността на гражданите при отглеждане на домашни кучета.

III. АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА В ОБЩИНА БРЕГОВО

1. Описание на проблема.

Големият брой безстопанствени кучета води до:

- пренасяне на болести, опасни за човека - бяс, ехинококоза, бруцелоза, микроспория, демодекоза и др.;
- регистрирани са случаи на ухапвания на хора от кучета;
- много хора се страхуват от кучета.

2. Причини за възникване на проблема:

- Липса на контрол върху популацията на домашни кучета;
- Неефективност на прилаганите до момента методи и несъобразяване с комплексния характер на проблема;
- Временното използване на кучета за пазачи на вили, строежи, гаражи и др., след което се изоставят;
- Липса на хуманно образование за отношението към животните и грижите, от които се нуждаят - собствениците не са подготвени за проблемите, съпровождащи отглеждането на кучета, в резултат на което при възникнали трудности може да ги изоставят;

3. Общи данни – характеристика на вида *Canis familiar*

Според зоологическата систематика кучето принадлежи към семейство кучета (*canidae*) на разред Хищници (*carnivora*). Още от дълбока древност хората започнали да отделят най – послушните, най – възприемчивите, с най – добри качества кучета. Този изкуствен отбор още в най – ранните стадии на одомашняването спомогнал за развитието на нужните за хората качества в кучето. Под влияние на условията на средата и отбора те се изменяли, постепенно се създавали нови породи и техните представители се кръстосвали по между си. От древността хората се стремели към въвеждане на определена специализация на породите, която се стараели да затвърдят в поколенията. Днес кинологията класифицира голямото разнообразие от кучешки породи в три основни групи: Примитивни породи – малък брой кучета, непретенциозни, устойчиви, трудно поддаващи се на дресировка и слабо привързани към човека. Това са някои азиатски породи и африкански ловни кучета. Преходни породи - група примитивни кучета, с които човекът е започнал целенасочена племенна работа и дресировка. Такива са някои групи лайки, кавказки и средноазиатски овчарки. 4 Културни породи - най – многочислената група породисти кучета, за които човекът е създал благоприятни условия за отглеждане, хранене, племенно развъждане и практическо използване. Тук се отнасят всички ловни, служебни и декоративни породи кучета. Според друга класификация кучетата се делят на 4 групи породи: Ловни кучета

– лайки, хрътки, шпаниели и други. Служебни кучета – овчарки, елдертериери и др. Спортно служебни кучета – доберман – пинчер, догове и др. Декоративни /стайни/ кучета – пекинез, чихуахуа, японски хин, болонки и други. Кучетата от различните породи са най – различни по тегло и големина. Днес в света се наброяват над 600 признати породи кучета. Кучетата в зависимост от породата достигат полова зрялост между 7-12 месечна възраст, но понякога първият еструс при женските може да се забави до 18-месечна възраст. Обикновено еструсът е два пъти годишно /пролет и есен/ и продължава 14-22 дни. Нормалната бременност продължава средно 63 дни. Средния брой на малките варира в зависимост от породата, телесното развитие на майката, храненето. Обикновено при дребните породи новородените са 2-5 броя, а при едрите 6-12 броя. Мястото за раждане женската избира сама – най-често място, където тя се чувства по-сигурна. Раждането настъпва обикновено през нощта или в ранните утринни часове. Периодът през който малките сучат продължава до 7-8 седмица от раждането. Млечните зъби на кучето започват да се развиват две седмици след раждането. Смяната на млечни зъби с постоянни започва между 3,5 до 4 месечна възраст и обикновено завършва до 8-ия месец. В млада възраст кучето има 32 млечни зъба, а възрастното куче – 42 постоянни. Зрението на кучето има свои особености. То не е способно да види предмета едновременно с двете си очи, т.е. всяко око има свое поле на зрение.

4. Популация на безстопанствените кучета.

Кучето достига полова зрялост на 7-8 месечна възраст, ражда два пъти годишно средно по 5 до 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на безстопанствените кучета. Ако не се вземат навременни мерки, броят им нараства докато достигне определен максимум. Този максимум се нарича "*носещ капацитет на средата*" и зависи от условията на средата - количество храна, вода и възможности за подслон. При достигане на носещия капацитет на средата раждаемостта и смъртността на безстопанствените кучета се изравняват, което означава че броят им не се увеличава. Ако в тази ситуация се предприеме само отстраняване на безстопанствените кучета ще се предизвика освобождаване на ниши, които за кратък период ще бъдат заети от други кучета - новородени или мигриращи, т.е. ще се наблюдава временно намаляване броя на безстопанствените кучета, последвано от възстановяване, пак намаляване и възстановяване - един цикличен и непрестанен процес.

5. Анализ на обстановката в Община Брегово.

През последните години не се наблюдава увеличаване на случаите на ухапвания от кучета. Знае се, че нерегистрираните случаи са винаги повече от известните – различен дял от ухапаните остават извън полезрението на здравеопазването поради непотърсена медицинска помощ.

Не се освобождават ниши, тъй като кучетата се връщат на местата, от където са взети за гратисния период, необходим за блокиране на раждаемостта - когато капацитетът на средата се ограничи от стерилни животни. Този гратисен период позволява паралелно да се наложи контрол върху домашните кучета - регистрацията им, стерилизацията на част от тях. Следва етапът на постепенно изтегляне на кучетата в приют, тъй като отстраняването вече не може да се компенсира от раждаемост - липсват репродуктивните животни. Броят на кучетата от улицата постепенно се редуцира до трайното изчезване на явлението "*безстопанствени кучета*".

Единственият ефективен подход за установяване на контрол върху кучешката популация е:

1) прилагане на кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс и трайна маркировка на неагресивни (*социализирани*) безстопанствени кучета и връщането им по обитаваните от тях места с редовен ветеринарномедицински надзор;

2) регистрацията на домашните кучета и популяризиране на ползите от кастрацията им, с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на евентуалното им изоставяне.

Доскоро липсващата адекватна нормативна база и отсъствието на съвместни действия между местна власт, ОЗЖ и граждани бе основната причина за задълбочаване на проблема с безстопанствените кучета и невъзможност за неговото ефективно и трайно решение.

IV. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА И ТРАЙНО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

МЯРКА I. Създаване на организация за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Общината.

1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка (за кратко наричани *обработка*) и връщане по места на социализирани и здрави безстопанствени кучета:

- Обработката на безстопанствени кучета се извършва в регистрирани стационарни и/или подвижни амбулатории;
- Обработката се извършва на принципите на *масова кастрация* по райони и във връзка с молби и сигнали на граждани;
- Залавянето на безстопанствени кучета се извършва съгласно чл. 42, ал. 1 от ЗЗЖ;
- Транспортирането на кучетата се извършва в клетки и съгласно изискванията на чл. 42, ал. 2 от ЗЗЖ.

2. Евтаназия на неизлечимо болно и доказано агресивни безстопанствени кучета:

- Неизлечимо болни животни се подлагат на евтаназия, съгласно чл. 179, ал. 3, т. 1, 2 и 4 от ЗВД и чл. 51 от ЗЗЖ.
- Кучета, участвали в инцидент се залавят приоритетно в рамките на едно денонощие след подаване на сигнала. Сигналът се проверява по процедурата на програмата. При потвърждение на сигнала кучетата се третират съгласно чл. 179, ал. 3, т. 4 от ЗВД и чл. 51 от ЗЗЖ.

3. Създаване на информационна база данни за обработените безстопанствени кучета, в която се вписва датата и мястото на обработката, ветеринарния лекар извършил манипулацията, мястото, на което е върнато кучето.

4. Установяване на устойчиви практики за осиновяване на безстопанствени животни.

5. Провеждане на информационно - образователни кампании.

Образователните кампании се изработват и провеждат съвместно от Организациите за защита на животните, Общинска администрация - Брегово.

МЯРКА II. Определяне на места за разходка на кучета, както и организиране и обозначаване на места забранени за разходка на домашни кучета.

МЯРКА III. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета. Контролът по спазване на програмата се извършва от кмета на Община Брегово.

МЯРКА IV. Създаване на организация за регистриране на домашните кучета.

1. Регистрацията на домашни кучета се извършва съгласно чл. 174 от ЗВД. Общинска администрация - Брегово изготвя и поддържа регистър на домашните кучета

на база подадени декларации.

2. Таксата за домашни кучета се събира от Общинска администрация - Брегово.

V. МЕТОДОЛОГИЯ

Успешната практиката налагат прилагането на регламентирания от Закона за защита на животните метод за кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места до блокиране на раждаемостта - ограничаване капацитета на средата само със стерилни животни.

1. Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка и връщане по места на неагресивни и здрави безстопанствени кучета.
2. Евтаназия на неизлечимо болни и доказано агресивни безстопанствени кучета.
3. Задомяване/осиновяване на безстопанствени кучета.
4. Регистрация и надзор на безстопанствените кучета.
5. Регистрация на домашните кучета.
6. Популяризиране на ползите от кастрацията на домашни кучета.
7. Контрол върху изискванията за отглеждане на домашни кучета.
8. Кампании за подобряване на чистотата на градската среда.

VI. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

1. Местна власт.

- Общинският съвет при община Брегово приема Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Брегово и предвижда годишен бюджет за изпълнението ѝ, съгласно чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните.

- Кметът на Община Брегово организира изпълнението на програмата и ежегодно внася отчета за изпълнението ѝ пред изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните и пред Общински съвет - Брегово, съгласно чл. 40, ал. 4 от Закона за защита на животните.

- Мерките за овладяване популацията на безстопанствените кучета се осъществяват чрез договор с лицензиран ветеринарен лекар и Организация за защита на животните: за залавяне, кастриране, чипиране и маркиране, ваксиниране, обезпаразитяване, издаване и попълване на паспорт в Националната ветеринарно-медицинска система на безстопанствени кучета, връщане на място, където са заловени съгласно чл. 47, ал. 3 от ЗЗЖ.

2. Ветеринарни власти, които:

- Извършват системен контрол във връзка с хуманното отношение към животните.
- Извършват контрол върху дейностите по програмата.
- Извършват ветеринарномедицински надзор на обработените кучета.

3. Организации за защита на животните (ОЗЖ).

- Съдействат при изготвянето на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Брегово.

- Съдействат на Общината като посочват свои представители за координация на работата между общината, ОЗЖ и граждани.

- Съдействат за обработването на постъпилите жалби и сигнали, свързани с домашни и безстопанствени кучета.

- Осигуряват свои представители за проверка на сигналите и жалбите.
- Предоставят на Общинска администрация - Брегово списък на координатори за съдействие по места на дейностите по програмата.
- Участват в разрешаването на проблемите, потвърдени от проверките на постъпилите сигнали.
- Организируют и провеждат задомителни кампании.

VII. ФИНАНСОВ РЕСУРС ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Източници на финансиране и материално обезпечаване на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Брегово, съгласно чл. 40б от ЗЗЖ.

1. Държавен бюджет.
2. Общински бюджет.
3. Постъпления от такси.
4. Дарения.
5. Проекти.
6. Организации за защита на животните.

7. Министерски съвет, по предложение на Министъра на земеделието, храните и горите, и Министъра на финансите, може да представи средства за изпълнение на програмата.

VIII. ОЦЕНКА ЗА УСПЕВАЕМОСТ НА ПРОГРАМАТА - КРИТЕРИИ:

Очаквани резултати от осъществяването на програмата.

1. Качествени промени, които се очакват в следствие на изпълнение на мерките по програмата и обработването на безстопанствените кучета:

- Повишаване безопасността на гражданите.
- Регистрация, събираемост на таксите за домашни кучета и стимулиране на кастрацията им ще спомогнат за трайното решаване на проблема и овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата.
- Мониторинг върху популацията на безстопанствените кучета.
- Намаляване на социалното напрежение.
- Утвърждаване на европейските критерии за третиране на животни.

2. Количествени подобрения.

- Постепенно намаляване на популацията на безстопанствени кучета, до изтеглянето им в приюти.
- Увеличаване на броя на регистрираните домашни кучета.
- Повишаване на постъпленията от таксата, съгласно чл. 175 от ЗВД и Наредба за определяне и администриране местните такси и цени на услуги на територията на Община Брегово.

3. Критерии за изпълнението на програмата.

- Брой на обработените животни.
- Брой на регистрираните домашни кучета.
- Брой на кастрираните кучета, които живеят на открито - по строежи,

паркинги, дворове, складове и др.

- Брой на кастрираните домашни кучета.
- Брой на задомените кучета .
- Годишен отчет за извършените дейности по програмата и резултати представени от кмета на Общината пред изпълнителния директор на Националната ветеринарномедицинска служба, съгласно чл. 40, ал. 4 от Закона за защита на животните.

IX. НОРМАТИВНА БАЗА И МЕЖДУНАРОДЕН ОПИТ

- Закон за защита на животните.
- Закон за ветеринарномедицинската дейност.
- Становища на Световната здравна организация.
- Европейската конвенция за защита на животните.
- Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България.

X. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Националната програма въвежда единен подход за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на цялата страна. В изпълнение на Националната програма община Брегово, приема своята програма и плана за действие. В случай, че се констатира несъответствие на Общинската програма с Националната програма, се предприемат коригиращи действия.

XI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ